

Граждански мониторинг на общинска услуга „Поддържане на зелените площи” Кюстендил

**1 юни – 31 ноември 2011 г.
Обобщаващ доклад**

I. Общи положения на мониторинга

В рамките на проект „Граждански мониторинг за ефективно управление на публичните ресурси” Фондацията за реформа в местното самоуправление и Община Кюстендил проведеха:

- проучване сред местния бизнес,
- фокус група с представители на НПО и граждани, както и
- обществено обсъждане,

с цел дефиниране на комунална услуга, предоставяна от общината, която да бъде подложена на граждански мониторинг.

За такава услуга бе избрана “Поддържане на зелените площи”.

Гражданското наблюдение бе проведено в рамките на 6 поредни месеца (юни - ноември 2011 г.). Бяха изготвени 6 междинни (месечни) доклада и този обобщаващ.

Гражданите се включваха доброволно в мониторинга и контрола на услугата. Те анонимно попълваха карти за оценка (въпросници). Попълнените карти се поставяха в определени за целта кутии (в сградата на общината и в сградата на читалище „Братство 1869”).

Резултатите от мониторинга се обобщаваха месечно и се предаваха на ръководството на общината.

II. Изходни данни за предоставянето на услугата „Поддържане на зелените площи” в Община Кюстендил

Съгласно единната бюджетна класификация услугата „Поддържане на зелените площи” е Функция 6: Жилищно строителство, БКС и опазване на околната среда, Група 2: Опазване на околната среда, Дейност № 622: Озеленяване.

Планираният бюджет за дейностите за 2011 г. е както следва:

Функции и дейности	Всичко разходи	Делегирани от държавата дейности					Местни дейности и дофинансирани на делегирани дейности				
		Общо	Трудови разходи (§1-5)	Издръжка (§10)	Стипендии/Субсидии (§40, §45)	Капиталови разходи (§51 - §55)	Общо	Трудови разходи (§1-5)	Издръжка (§10)	Стипендии/Субсидии (§40, §42, §43, §45)	Капиталови разходи (§51 - §55)
БЛАГОУСТРОЙСТВО, КОМУНАЛНО СТОПАНСТВО, ПОДДЪРЖАНЕ НА ЧИСТОТА И ЕКОЛОГИЯ	2 614 600	0	0	0	0	0	2 614 600	1 108 000	1 472 000	0	34 600
Чистота	1 560 000	0					1 560 000	770 000	790 000		
Улично осветление (поддръжка и електроенергия)	399 600	0					399 600	37 000	343 000		19 600
Други дейности по БКС	515 000	0					515 000	195 000	305 000		15 000
Озеленяване	140 000	0					140 000	106 000	34 000		

Забележка: Извадка от Проектно-бюджет на Община Кюстендил за 2011 г., Приложение № 2, Част II. Разходи

От общия бюджет за 2011 г. на Благоустройство, комунално стопанство, поддръжане на чистота и екология дейността „Озеленяване” заема едва 5,36%:

- Чистота – 59,66%
- Улично и парково осветление (поддръжка и електроенергия) – 15,28%
- Други дейности по БКС – 19,70%
- Озеленяване – 5,36%

От общите планирани разходи за 2011 г. на Община Кюстендил (26 683 000 лв.) озеленяването заема малко над половин процент (0,52%).

В Общинска администрация – Кюстендил има главен озеленител и главен еколог.

Услугата „Озеленяване” се предоставя от Общинско предприятие „Чистота”, звено „Озеленяване”.

Следва да се отбележи, че ОП „Чистота” отговаря за сметосъбирането и сметоизвозването, поддръжането и ремонта на уличното осветление, поддръжането, ремонта и изграждането на пътища и улици – общинска собственост, вкл. разполага с общинска асфалтова база.

В плана-сметка на ОП „Чистота” за 2011 г. виждаме следните числа:

Наименование	Приходи	Разходи				Щатна численост на персонала	СМЕРЗ на щатен персонал	По договор за управление	Извънщатен персонал
		Общо	Трудови разходи	Издръжка	Субсидии и помощи				
ОП "Чистота", в т.ч. по дейности:	10 000	2 280 000	1 405 000	875 000		191		1	12
- Чистота	10 000	1 560 000	770 000	790 000		121	368,46	1	11
- Озеленяване		140 000	106 000	34 000		18	370,37		1
- Поддръжане, ремонт и изграждане на пътища		490 000	297 000	193 000		40	450		
- Поддръжане и ремонт на улично осветление		70 000	37 000	33 000		5	493,33		
- Други дейности по жилищното строителство и БКС		20 000	195 000	-175 000		7	447,62		

Забележка: Извадка от Проектно-бюджет на Община Кюстендил за 2011 г., Приложение № 4, План-Сметки на Общинските предприятия на община Кюстендил

Като процент от планираните за 2011 г. разходи (2 280 000) „Озеленяване” заема 6,1%.

Като численост заетите в дейността „Озеленяване” за 2011 г. са 9,4% от работещите в ОП „Чистота”.

Наименование	Щатна численост на персонала	Извънщатен персонал
ОП "Чистота", в т.ч. по дейности:	191	12
- Чистота	121	11
- Озеленяване	18	1
- Поддържане, ремонт и изграждане на пътища	40	
- Поддържане и ремонт на улично осветление	5	
- Други дейности по жилищното строителство и БКС	7	

Забележка: Извадка от Проектно-бюджет на Община Кюстендил за 2011 г., Приложение № 4, План-Сметки на Общинските предприятия на община Кюстендил

В момента в звено „Озеленяване” на ОП „Чистота” има 18 заети и 1 извънщатен сътрудник.

Бюджетът за 2011 г. на звеното е 140 000 лв., от което 106 000 лв. са за заплати и осигуровки, а 36 000 лв. са за издръжка на дейността (материали, вода, горива и енергия, платени данъци, мита и такси и др.).

Звено „Озеленяване” следва да се грижи за 600 декара (600 хил. кв. м) зелени площи чрез:

- косене на тревни площи;
- подрязване на декоративни храсти;
- подрязване живи плетове;
- подрязване тапиарни храсти (май-август);
- поддържане градинки, розови храсти (5-7 пъти годишно всеки един обект);
- оглеждане на разсад;
- засаждане пролетни и летни цъфтящи.

Поради сезонността на дейността през есента работата се състои в събиране на шума, а през зимата – работещите от звеното се включват в почистване на снега – мостове, тротоари, централна част – пешеходни зони.

III. Зелени площи в Община Кюстендил – гледни точки

III.1. Гледна точка на местната власт

Преди началото на мониторинга се обърнахме към местната власт в Кюстендил да посочи кои са приоритетните зелени площи, за които следва да се полагат грижи (на базата на извадка от публичния регистър на общинската собственост).

Това са, както следва:

1. Велбъжд - Зелена площ, състояща се от 2230 кв.м. площад "Велбъжд", ул. "Неофит Рилски", ул. о. т. 39 - 40 и ул. "Отец Паисий"
2. Колушко дере - Зелена площ, състояща се от 11 640 кв.м.

ул. "Цар Освободител" , ул."Шейново", ул. "Калосия" и ул. "Колуша".

Косене на трева

Детска площадка

Детска площадка

алеи

Снимки: podobur.blogspot.com

3. пл. "17 януари" - Зелена площ, състояща се от 1176 кв.м.
ул."Цар Борис", ул.о.т.849-852 и ул. о.т. 806-849.

4. "Хаджи Димитър" - Зелена площ, състояща се от 566 кв.м.
ул."Х.Димитър" и ул."Г.С.Раковски"

4. "Бузлуджа" - Зелена площ, състояща се от 429 кв.м.
ул."Бузлуджа" и ул."Х.Димитър"

5. "Тодор Каблешков" - Зелена площ, състояща се от 1165 кв.м.
ул."Т.Каблешков", ул."Л.Янков", ул."Ракла", пар.XIV и пар.XII.

6. "Людмил Янков" - Зелена площ, състояща се от 304 кв.м.
ул."Людмил Янков" и ул."Ал. Стамболийски"

7. "Димитър Пешев" – Парк,състоящ се от 6853 кв. м.
ул. "Димитър Пешев" , ул. "Константинова баня" , ул. "Хан Аспарух" и парц. VIII

8. "Ильо Войвода" - Урегулиран поземлен имот в кв. 323, отреден за озеленяване, с площ от 1010.00 кв. метра.
Север: ул. "Ильо войвода" и ул. "Цар Борис I"; Изток: УПИ XII -3484; Юг: УПИ XIV-3479,3481; Запад: ул. "Марин Дринов"

9. Чифте баня - Зелена площ, състояща се от 1885 кв.м.
Между ул." Хр.Смирненски", ул." Райна Цанева"и ул." Стефан Караджа",

10. Зелена площ при Художествената галерия "Вл. Димитров Майстора" и Читалище „Братство”, между ул. " Патриарх Евтимий", бул. „България”и ул „ Хан Крум”

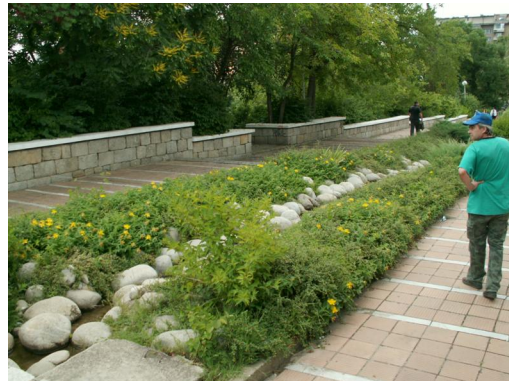
III.2. Гледна точка на ОП „Чистота”

Обърнахме се към ОП „Чистота” с молба да ни посочат най-добре поддържаните, според тях, зелени площи в Кюстендил.

На 30 юни 2011 г. заснехме как изглеждат някои от тях.

Това са, както следва:

1. Велбъжд

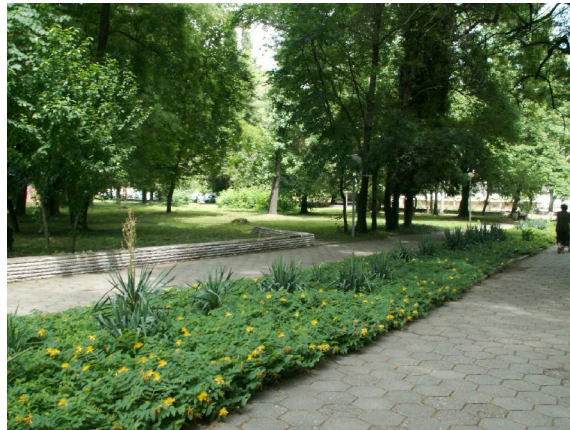

2. Гаров площад

3. Картинна галерия

4. СПА Център

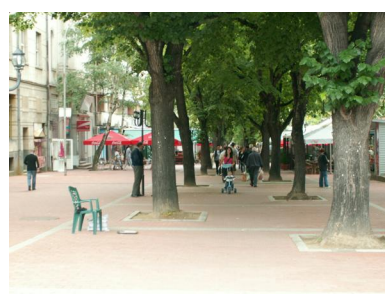

5. Баня

Снимка: wikipedia

6. Ларгото

Позволяваме си да посочим според нас, като външни наблюдатели, най-добре поддържаната зелена площ сред онези, които успяхме да видим в Кюстендил:

Къща Музей Димитър Пешев

III. 3. Гледна точка на гражданите

III. 3. 1. Бе създаден блог **За един по-добър Кюстендил** <http://podobur.blogspot.com/>

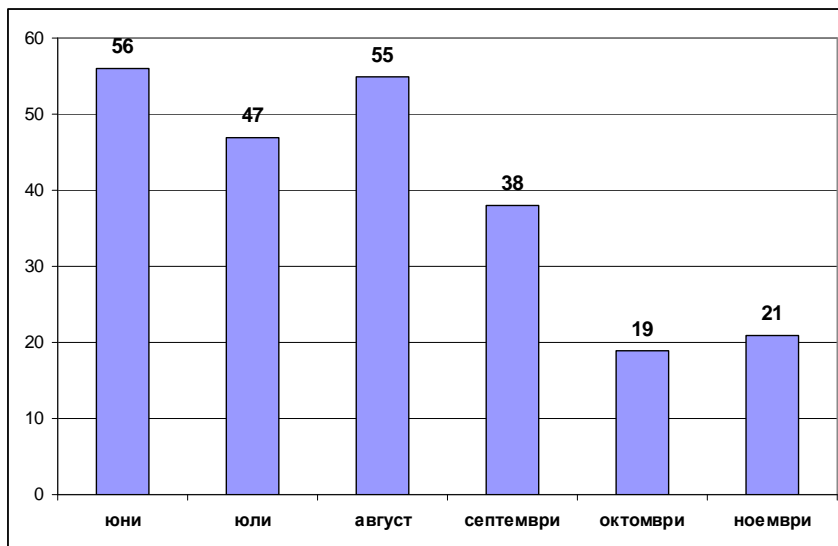
В него са публикувани фоторепортажи за две (засега) от знаковите зелени площи на Кюстендил – Парк на ЕГ и Колушко даре.

III. 3.2. Брой включили се граждани в наблюдението по месеци

В наблюдението се включиха само граждани на град Кюстендил. Вероятно това се дължи на факта, че над 95% от общинските зелени площи се намират в града.

Общият брой участвали в наблюдението с попълнени анкети граждани за шестте месеца бе 236.

Месец	Брой
юни	56
юли	47
август	55
септември	38
октомври	19
ноември	21
Общо	236

Намалението на броя участвали през месеците септември, октомври и ноември обясняваме със следното:

- през септември и октомври течеше предизборната кампания за местни избори 2011 и гражданите са наясно, че по това време общината работи на „автопилот” и не е реалистично да се очакват промени в политиките;
- ноември месец от една страна бе последен за наблюдението и от друга – неподходящ за дейности, свързани с озеленяване поради сезонността на дейността.

Ш. 3. Конкретни зелени площи, привлекли интереса на гражданите

В ежемесечните доклади от наблюдението могат да бъдат разгледани резултатите месец по месец.

Гражданите са добронамерени и попълват анкети както зелени площи, чиято поддръжка оценяват високо, така и за площи, които, според тях, имат нужда от облагородяване.

Трите площи с най-високи оценки са: Пред общината, пред Читалище „Братство” и пред Художествената галерия.

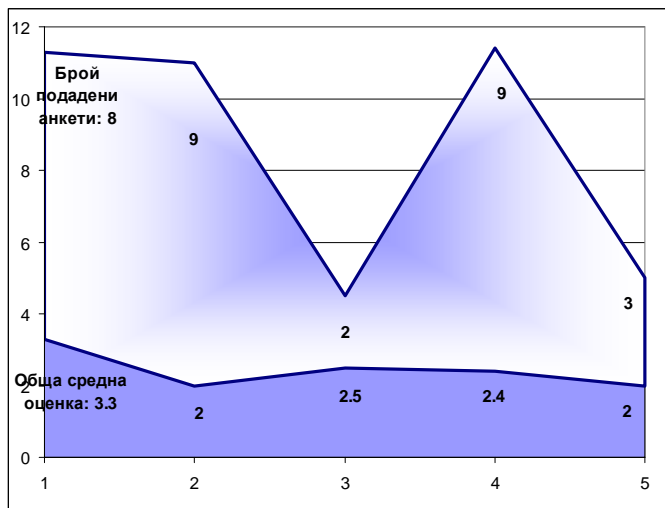

Тук ще представим обобщените резултати, базирани на месечните резултати при подадени две и повече анкети (въпросника) за дадена зелена площ.

Хисарлъка

Абсолютен шампион по брой подадени анкети се очерта Хисарлъка – най-голямата гордост и най-приятният парк за отмора и почивка на кюстендилци.

За него са подадени общо 31 анкети, в 5 месеца от наблюдението.

Брой подадени анкети месечно за 5 месеца	Обща средна оценка
8	3.3
9	2
2	2.5
9	2.4
3	2

Средната оценка е в долната половина на скалата (*при скала: от 1 - незадоволително до 5 - отлично*).

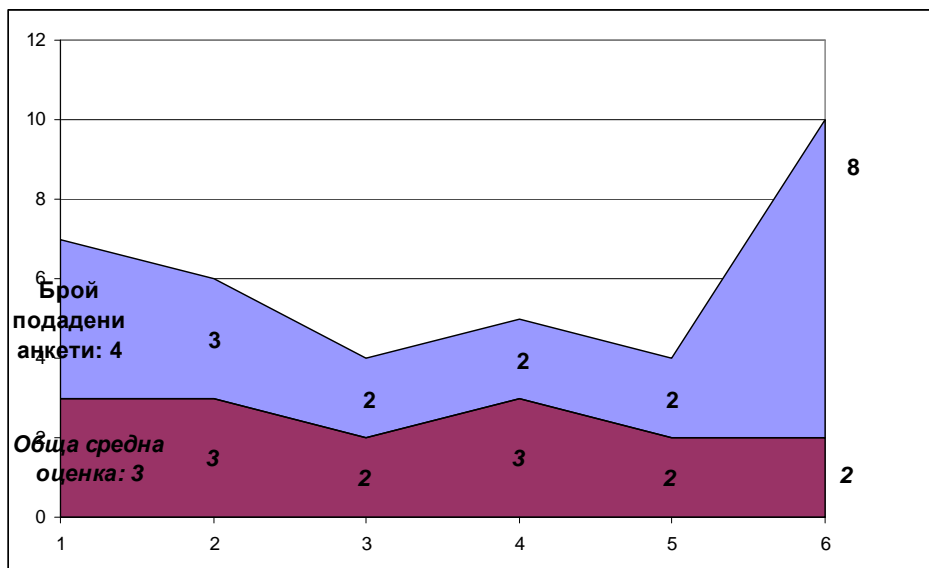
Препоръките са много, което само по себе потвърждава факта, че за кюстендилци Хисарлъка е важно и любимо място за отдих за възрастни и деца.

Препоръки:

- Има нужда от почистване на парковото пространство.
 - Подмяна на старите (счупени) кофи за смет.
 - Ремонт на пейки и беседки. Повече пейки.
 - Има нужда от нови лампи.
 - Да се помисли за още детски площадки. Безопасни условия в детските площадки.
 - Необходими са повече детски кътчета за игра на открито и безопасно за малките деца място.
 - Да се обърне внимание на уредите по Алеята на здравето – те вече са неизползваеми.
 - Да се ремонтира чешмичката с катеричката – Алея на здравето.
 - Редовно да се пръска срещу комари и кърлежи.
 - Събраният боклук да се изхвърля в контейнери, а не навътре в парка.
 - Постоянна поддръжка.
 - Да се разработи проект за ефектно и енергоефективно осветление.
 - Да се възстановят уредите по Алеята на здравето;
 - Да се поддържа парка ежедневно – една от най-посещаваните местности на хората от града и туристите;
 - Да се поставят камери за видеонаблюдение;
 - Създаване на конна полиция или моторизирана;
 - Да се постави стабилно осветление, хубави пейки;
 - Да се изградят беседки и масички;
 - Спортните съоръжения да се обновят;
 - Да се поставят кофи и контейнери за разделно събиране;
- Само така ще привлечем повече туристи.

Кв. Запад

Облагородяването на зелените площи в кв. Запад се очертава като болезнена необходимост за живеещите в него кюстендилци. Анкети за него има и в шестте месеца на наблюдението, а общият им брой е 21. Средните оценки са в долната половина на оценъчната скала.

Препоръки:

- Да се почистят зелените площи
- Да се оформят места за игри на децата
- Да се поставят пейки
- Да се подкастрият храстите и сухите дървета
- Да се окоси тревата и да се събира окосеното
- Да се асфалтира улицата между блокове 78,79, 80,81 и 84, 85, 86
- Да се поставят пейки при бл. 85 и 86
- Отсечката от южната страна на бл. 85 и 86 в кв. Запад да се асфалтира и изчисти от бурени
- На таблото срещу Газостанцията да се лепят обяви за предстоящи културни мероприятия (едната половина от същото е открадната)
 - Да се сложат пейки.
 - Да се подменят кошчетата.
 - Да се окопават зелените площи.

Градинката пред общината

Градинката пред общината (и ларгото) е също сред любимите на гражданите на Кюстендил, вероятно тай като тя има решаващо значение за оформяне на приятния облик на центъра на града.

Интерес към тази зелена площ има проявен в пет от месеците на наблюдението, общият брой подадени анкети е 19.

Средните оценки през петте месеца на наблюдение се движат в горната половина на скалата (от 3 до 5), с което тази зелена зона се очертава като най-високо оценена от жителите на града.

Препоръки:

- Да се засадят повече цветя;
- Да се ремонтират редовно пейките;
- Да се поставят повече кошчета за боклуци;
- Съоръжението на детската площадка има нужда от преобоядисване.

Коритото (бреговете) на р. Банщица

Облагородяването на зелените площи по коритото на р. Банщица се очертава като болезнена необходимост за кюстендилци. Анкети за него има в петте месеца на наблюдението, а общият им брой е 17.

Обобщените средни оценки са изключително ниски: само една е „2”, останалите четири са „1”.

Препоръки:

- Пълна рехабилитация и реконструкция на обекта
- Има нужда от подобрене на осветлението, кошчетата, пейките.
- Да се направи велоалея

Градинка при театъра

Отзиви за нея има в 4 от месеците на наблюдението.

Общ брой подадени анкети: 11

Обобщени средни оценки: в ниската част на скалата – между единица и двойка.

Има предложение за реализация на нов проект озеленена площ.

Препоръки:

- Да се подобри осветлението
- Да се ремонтира детската площадка с пясъчника
- Да се поставят нови пейки, а старите да се боядисат
- Да се почиства и изхвърля боклука ежедневно (сутрин рано или късно вечер)

Градинка пред читалище Братство

Читалище „Братство” бе партнираща организация пир реализацията на проекта за граждански мониторинг. Това е едно от обясненията за честата поява на оценки на тази зелена площ в мониторинга.

От друга страна, зелената площ де поддържа изцяло от работещите в читалището, така че е естествено за гражданите, които знаят това, да изразят своето одобрение.

Оценки за тази зелена площ се появяват в три от месеците на наблюдението.

Общо подадените анкети са 10 на брой.

Оценките се движат в горната половина на скалата: от 3.5 до 5.

Препоръка: повече кошчета.

Анketи в 3 от месеците на наблюдение са подадени за:

Зелена площ	Месеци наблюдение	Брой подадени анкети	Оценка	Препоръки
Градинка пред Художествена галерия	три	7	В горната част на скалата: Между 3,66 и 4	- Ремонт на улично осветление, детски площадки и кошчета - Да се изхвърлят по-често кошчетата. има нужда от повече кошчета
Градинка до ул. Ракла	три	6	В долната част на скалата: между 2 и 3	- Да се помисли за осветлението. - Да се поддържа и облагороди.

Анketи в 2 от месеците на наблюдение са подадени за:

Зелена площ	Месеци наблюдение	Брой подадени анкети	Оценка	Препоръки
Ж.к. Оосогово	2	4	Между 2 и 3	- Да бъдат поставени 10-12 пейки; - Да бъде оформена детска площадка; - Игрище за футбол на малки вратички или баскетбол
Градинка пред Балнеосанаториума	2	4	3	Да се подрежат високите храсти; Да се поставят още пейки и кошчета; Да има повече цветя; Да има чешма и

				фонтани; - Вечер има много наркомани - Да се помисли за детски площадки
--	--	--	--	---

С интерес по време на 1 месец от наблюдението са следните зелени площи:

Кв. Колуша В 1 месец от наблюдението	Брой анкети: 3 Средна оценка: 2	Има нужда от: Озеленяване. Поставяне на пейки Монтиране на кошчета Почистване Осветление Да се окоси.
Градинка Ул. Гладстон В 1 месец от наблюдението	Брой анкети: 2 Средна оценка: 2	Няма пейки, кошчета, детските площадки имат нужда от ремонт/бойдисване.
Магазин Фантастико В 1 месец от наблюдението	Брой анкети: 2 Средна оценка: 1,5	<ul style="list-style-type: none"> - Да се отстранят бездомните кучета от градинките - Да се монтират детски площадки - Общината трябва да направи повече пейки. - Да се подобри осветлението - Повече грижи зелени площи – те са занемарени. - Пред магазина има празни сандъчета, в които не са засадени цветя. - Да се стимулират хората, които полагат грижи. - Да се налагат глоби на тези, които замърсяват.
Каменно корито В 1 месец от наблюдението	Брой анкети: 2 Средна оценка: 4	<ul style="list-style-type: none"> - По-редовно да се коси тревата - Да се чистят тротоарите от тревата - Да се ремонтират пейките на каменното корито или да се монтират една-две нови - На свободните площи да се засадят цветя и да се поддържат
Кв. Р. Войвода В 1 месец от наблюдението	Брой анкети: 2 Средна оценка: 1	<ul style="list-style-type: none"> - Да бъдат направени детски кътове, пейки за

наблюдението		възрастните, озеленяване, кошчета.
Кв. Младост В 1 месец от наблюдението	Брой анкети: 2 Средна оценка: 3	<ul style="list-style-type: none"> - Да се озелени между блоковете. - Да се посадят овошки - Да бъдат сложени пейки - Повече детски площадки - Повече хигиена - Да се пусне влакчето
Кв. Герена В 1 месец от наблюдението	Брой анкети: 2 Средна оценка: 1	<ul style="list-style-type: none"> - Попълване на дупките пред блока, - Поставяне на няколко пейки, кофи за боклук, и подобряване на околблоковото пространство - Изграждане на детска площадка. - Да се поставят пейки и кошчета. - Да се посадят рози и други цветя.
Езикова гимназия В 1 месец от наблюдението	Брой анкети: 3 Средна оценка: 1,7	<p>Силно замърсени зелени площи. Няма осветление. Пейки, кошчета, детски площадки: повече от половината имат нужда от ремонт. Препоръки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Да се поднови детската площадка, където децата да си играят далеч от колите и замърсения въздух.
Двор, Гимназия „Н. Рилски” В 1 месец от наблюдението	Брой анкети: 2 Средна оценка: 2,5	<ul style="list-style-type: none"> - Да се почистят тревните площи. - Да се ремонтиран кошчетата. - Да се ремонтират пейките. - Бившето футболно игрище се е превърнало в тревна площ. Не се поддържа и е в окаяно състояние. Да се приведе в естетичен вид.
Градинка пред Икономическия техникум	Брой анкети: 4 Средна оценка: 2	Да се подобри изцяло видът на градинката.
Градинка срещу детски ясли „Валя” В 1 месец от наблюдението	Брой анкети: 2 Средна оценка: 1	- Да се възстанови паркът и да се направи модерна детска площадка. Това е парк, в който могат да почиват възрастни хора и да играят деца, които живеят в този квартал.

Градинка х-л „Велбъжд” В 1 месец от наблюдението	Брой анкети: 2 Средна оценка: 4	няма
Градинка до стадиона В 1 месец от наблюдението	Брой анкети: 2 /3,5	Ремонт на пейките
Градинка пред банята В 1 месец от наблюдението	Брой анкети: 2 Средна оценка: 2	- Направа детска площадка - Нови кошчета - Нови пейки - Озеленяване - Почистване - Чешма
Ул. 19 февруари В 1 месец от наблюдението	Брой анкети: 2 Средна оценка: 1	няма
Градинка срещу полицията В 1 месец от наблюдението	Брой анкети: 2 Средна оценка: 1	- да се поставят пейки и кошчета - да се озелени и почисти - да се осигури осветление

IV. Обобщение

Резултатите от гражданското наблюдение на публичната услуга „Озеленяване” в Кюстендил могат да бъдат обобщени както следва:

IV.1. В наблюдението се включиха само граждани на град Кюстендил. Онлайн формите на допитване не проработиха. Включилите се граждани бяха добронамерени – те представяха свои оценки както за добре поддържани зелени площи, така и за неподдържани.

IV 2. Гражданите на Кюстендил приемат зелените площи като място за отмора за възрастни и място за игра на децата. Плюс на Общинско предприятие „Чистота” в това отношение е наличието на различни служби и отдели, които се грижат за отделните компоненти. Има място за по-добра координация между работата на тези служби/отдели за постигане на по-добри места за почивка и игра.

IV.3. По-добра координация следва да се постигне между главния еколог и озеленителя (част от общинска администрация) и ОП „Чистота”.

IV.4. По-добра координация следва да се постигне между всички агенти, които отговарят за състоянието на зелени площи в Кюстендил – община, ОП „Чистота”, училища с делегираните им бюджети.

IV.5. Младежите на Кюстендил с основание поставят въпроса за зелените площи към техните учебни заведения. Те са отговорност на ръководствата на гимназиите (конкретно гимназия „Неофит Рилски” и Езикова гимназия „Петър Берон”) и те би следвало да се погрижат за поддръжката им. Добре е ръководствата на гимназиите да събудят доброволчеството сред учениците си по отношение на зелените площи.

Поддръжката на зелените площи , прилежащи към училищата, може да стане по различни начини:

- финансиране от делегираните бюджети;
- сътрудничество с ОП „Чистота”;
- привличане на доброволци;
- привличане на спонсори.

Една от възможностите е Националната кампания "Чиста околна среда" на тема: „Обичам природата – и аз участвам” на Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) към МОСВ. През 2011 г. са финансирани проекти на общини и кметства, училища, детски градини и НПО за озеленяване и възстановяване на зони за отдых, включително залесяване и зацветяване на почистени площи, създаване и възстановяване на зони за отдых (пейки, беседки и т.н.), изграждане или ремонтване на детски площадки, спортни съоръжения и др. на обща стойност над 1 млн. лева.

През 2011 г. в община Кюстендил от тази възможност са се възползвали:

- НЧ „Христо Ботев 1920” – с. Таваличево, Община Кюстендил, 3000 лв.
- НЧ „Владимир Димитров – Майстора 1919” – с. Шишковци, Община Кюстендил, 3000 лв.
- Пето ОУ „Христо Ботев” – Кюстендил, 5000 лв.
- Кметство с. Ябълково, Община Кюстендил, 10 000 лв.

IV.6. Препоръчва се при оценката на важността на определени зелени площи в Кюстендил да се взема по внимание и гледната точка на гражданите.

IV.7. Зелени площи, към които гражданите на Кюстендил проявяват най-голям интерес, са :

- Абсолютен шампион по брой подадени анкети се очерта Хисарлъка, като там и направените препоръки за подобрения са най-много. За съжаление, оценката за качеството на зелената площ се движи в долната половина на скалата скалата (при скала: от 1 - незадоволително до 5 - отлично). Основните от тях са: почистване на парковото пространство, ремонт на пейки, енергоефективно осветление; повече кошчета и редовното им изхвърляне; повече детски площадки; възстановяване уредите на Алея на здравето.
- Жителите на кв. Запад се оказаха особено активни в желанието си да имат облагороден и озеленен квартал. Те са участвали през всички месеци в мониторинга. Тези граждански наблюдатели говорят преди всичко за **създаване** на нормални зелени места за отдых и игра.
- Голямо желание за промяна на сегашното състояние проявяват гражданските наблюдатели по отношение коритото на р. Банщица, която минава през центъра на Кюстендил.

Препоръчва се пълна рехабилитация и реконструкция на обекта.

- Зелените площи пред общината (и ларгото) получават най-много внимание и най-високи оценки от гражданските наблюдатели.

IV.7. Във всеки един от кварталите следва да се оформи поне един добре поддържан център да игра на децата и отмора.

IV.8. Звеното за поддържане на уличното осветление трябва по-активно да се включи в поддръжката и на парковото.

IV.9. Община Кюстендил следва да задели по-голяма част от бюджета си за поддръжка на зелените площи като места за отдых и игра (озеленяване, пейки, кошчета, детски площадки, осветление), защото за подобряване стандарта на живот на гражданите те са от голямо по-голяма важност, отколкото общинското ръководство е преценявало.

IV.10. При ограничен финансов ресурс препоръчваме на общинското ръководство да разчита повече на гражданския заряд на кюстендилци. Добре е да се обмислят съвместни дейности по облагородяване на зелените площи и детски площадки, като общината предостави инструменти, цветя и дървета за засаждане и др., а гражданите участват с труда си. Това може да бъде оформено като програма, при която гражданите – представители на етажни собствености, кандидатстват пред общината със свои проектни идеи.

**Нов зелен кът в центъра
на Кюстендил,
открит на 3 септември 2011**

IV.10. При получаване на обратна връзка от гражданите и на конкретни предложения Общинското ръководство следва да връща към гражданите информация за съдбата на тези предложения: кои от тях ще бъдат приети, кои – не и по какви причини. Смятаме, че общинското ръководство е отговорно за поддържане на двустранен диалог с гражданите по важни за тях теми, в името на подобряване на жизнените условия на местната общност.

Приложения:

- Въпросник за гражданско наблюдение
- 6 месечни доклада (юни – ноември 2011 г.) за гражданско наблюдение